

Bilaga 5. Utvärdering av naturvårdsbränning på Bärön i naturreservatet Värmlandsskärgården, 2018-05-30

Bakgrund

Länsstyrelsen genomförde 2018-05-30 en naturvårdsbränning i egen regi. Som en del i uppföljningen av bränningen och för ett gemensamt lärande inför kommande bränningar genomförs en utvärdering. Utvärderingen ska förhoppningsvis leda till förbättringar inför framtida bränningar vad gäller arbetssätt, målformulering och möjligheterna att nå målen.

Utvärderingen

1. Planering

Bränningsplaneringen gjordes av egen personal. Största frågetecknet under planeringsskedet var om bränningen skulle genomföras helt med egen personal, eller om vi skulle ta in entreprenör för efterbevakning. Vi bedömde att det var möjligt att genomföra bränningen helt i egen regi, och valde att göra det framförallt eftersom det gav möjlighet till praktisk övning för vår bränningsutbildade personal. En person från Skogsstyrelsen anlätades som pumpsötare under bränningen.

2. Förberedande åtgärder

Ytterst få förberedande åtgärder behövdes i detta område. Bara 1 timmes röjning av gränsgatan med röjsåg, samt fällning av några riskträd (döda björkar) i området.

3. Kommunikation (internt och externt)

- Det var problematiskt att lst utfärdade eldningsförbud utan undantag för naturvårdsbränning inför den tilltänkta bränningsdagen. Det gav inte bara mer kontorsjobb för att få till ett undantag för bränningen, men det förorsakade också ytterligare ett fältbesök som fördyrade bränningen med uppskattningsvis ca 8-10 tkr i direkta personalkostnader samt ytterligare indirekta kostnader för att efterbevakningen kom att löpa över en långhelg. Dessutom blev det svårare att få ihop efterbevakningsschemat när bränningen flyttades fram en vecka.
- Kommunikationen med räddningstjänsten fungerade bra från vårt håll och vi har inte fått några signaler från dem om att de tycker något annat. Jenny hade kontakt över telefon med räddningschef i beredskap vid några tillfällen inför bränningen, och skickade avrapporteringar per e-post till dem om läget.
- Kom några frågor efteråt angående go/no go samt personaltilldelning, som borde tagits innan med chef. Inte mycket kommunikation med chef inför bränningen, som var borta veckan inför bränningen. Fungerade att gå uppåt i hierarkin till länsråd, men med honom togs bara det mest akuta.
- Önskemål om att avrapportering om läget på brännan går ut till hela maillistan varje dag, för att de som varit med och jobbat eller ska jobba får lite koll på hur det går.

Länsstyrelserna

- Info till allmänheten gick ut i god tid innan bränning – lite väl god tid innan med tanke på att bränningen flyttades framåt. När det väl blev dags att bränna så var informationen ut kanske lite väl sparsam. Vi har dock inte fått några reaktioner vare sig positivt eller negativt på detta. De närboende hölls informerade via en e-postlista, så de hade kontinuerliga uppdateringar vad gällde bränningsdag och info när efterbevakningen avslutats.
- Dag efter bränning (torsdag): brandflyget kom och cirklade över efter att någon från Skoghall ringt SOS med ospecifik lägesangivelse. Brandflyget såg ingen person på plats, trots att Per försökte vinka till dom, så räddningstjänsten ringde Per som var angiven som kontakt och kollade av att det fanns folk där ute. Kontaktvägarna fungerade alltså som tänkt.
- På fredagskvällen kom några från båtklubben på Amneholmarna ut och kollade upp – de hade känt röken och ringt SOS. Träffade Mary som lugnade dem. De hade missat skyltarna som satt vid Åsunda, så de visste inte att det bränts. Inte heller här behövde dock räddningstjänsten rycka ut, utan kommunikationen fungerade bra.
- Det fanns inför bränningen en farhåga över att mobilkommunikationen bitvis var svajig. Oftast var den bra, men ibland försvann täckningen. En Rakel-telefon fanns därför med ute på brännan, men den behövde aldrig användas. Vi hade inte hunnit fått någon utbildning på denna telefon mer än hur man ringer SOS, så det är något som skulle vara önskvärt för kommande bränningar.

4. Måluppfyllnad och målens relevans

Bränningsuppföljningen visar att samtliga uppsatta mål har uppfyllts på ett väldigt bra sätt, vad gäller alla naturvårdsparametrar.

5. Genomförande

Bränningen tog längre tid än planerat. Vindriktningen gjorde att det blev en lång sträcka att tända mot gräns, med mycket skvatram som gav en bitvis hög intensitet med risk för gnistkast. Dessutom var luftfuktigheten låg och vinden svag, vilket gjorde att het rök gick rakt upp i kronorna. För att inte få för omfattande krondöd så tvingades vi tända mycket försiktigt under de första två timmarna. Att bränningen tog längre tid, och dessutom inte kunde starta förrän kl 17 gjorde att det blev en lång dag och sen kväll, något som gav ringar på vattnet och bidrog till flera av de utvecklingspunkter som kommer nedan.

Organisation & ansvarsfördelning

- Jobbig logistik på ö med båttransporter – fördyrande.
- Behövs en bakjour på kontoret som håller ihop logistik och schemaläggning, och som kan rycka in och t.ex. handla bränsle eller skjutsa ut något som glömts om det behövs. Svårt att ringa runt till folk och rådda med sådant utifrån ön.

Länsstyrelserna

- Jobbigt med efterbevakning när det krävs båt – inte lika lätt att svänga förbi och kolla till om det blåser upp efteråt t.ex. Dyrare också när man måste vara två för de sista efterkontrollerna pga säkerhet i båten.
- En biträdande bränningsledare skulle behövas för avlösning under efterbevakningen om det drar ut på tiden.

Utrustning

- Mer bränsle med från start.
- Viktigt med reservdelar till pumpar och reservpumpar. Vi hade med extra tändstift och snöre, men behövde inte använda det denna gång.
- Dåliga packningar i trevägare och strålrör – beror på för högt tryck? Alla packningar måste smörjas. Viktigt med utrustningsvård även när den inte används.
- Hade varit bra med utbildning på utrustningen innan det är dags, och ett gemensamt vokabulär så alla vet vad som är vad.
- Sugslangen satte igen mycket – Per Knarvik tipsar om att knyta fast sugslangen på en lätt stege som man kan skjuta ut i vattnet och se till att den ligger kvar och kommer ner lite. Frågan är om det hade hjälpt här? Grunt och mycket organiskt material (pollen) som blåste in.
- Fler reservhandskar, andningsskydd och glasögon hade behövts ute på brännan för de som kom ut på efterbevakning (alternativt att de försetts med mer personlig utrustning innan).
- En av de reserver som plockades in på kort varsel saknade lämpliga arbetskläder.

Personal

- Bra om det kommer ut nytt folk till nattvakt första natt. Nattvakterna ville väldigt gärna vara med och se bränningen, och därför kom de ut redan till 12, då tändning var planerad till tidigast 13. När vi blev tvungna att vänta till 17 med tändning så blev det en väldigt lång dag för dem innan de gick på sitt nattpass.
- Att bränningen drog ut på tiden gjorde också att det blev en oplanerat sen kväll för de som jobbade på bränningen. Några av dem skulle ut igen nästa morgon, och fick en alldeles för kort vila över natten. Där hade det också behövts nytt folk till nästa dag.
- Ytterligare en följd av att bränningen blev sen, var att vi inte hann med den planerade samlingen efter bränningen. Det hade varit bra att ha en samling på plats efter att själva bränningen avslutats.
- Vi bör rotera på fler folk. Det är slitsamt. Reserver behövs om folk blir sjuka eller slitna. Se till att folk får vila ordentligt mellan passen.
- Hur många dagar ska/kan man schemalägga i förväg? Det är rimligt att ha schema lagt för en vecka efter bränning, och det är nog bättre att ta till extra med reserver som man får avboka, än att försöka hitta folk i sista minuten. Det är krångligt när bränningen hela tiden flyttas framåt, så att schemat får läggas om gång på gång.
- Ett alternativ är att ta in entreprenör för efterbevakningen, eller åtminstone delar av efterbevakningen.

Länsstyrelserna

Tillbud

- Första efterbevakningsdagen kom en åskfront in vilket gjorde att det blåste upp väldigt snabbt med starka vindbyar. Omedelbart ramlade en hel del träd i området, och det var tur att det skedde när personalen satt utanför området och fikade så att ingen kom i vägen för något träd. Det är viktigt att komma ihåg att riskerna under eftersläckningen är lika höga som under bränningen, så att man håller koll på säkerhet, reträttvägar och väder även under efterarbetet.

Allmänt

- Hög kostnad - tog vi till onödigt stora säkerhetsmarginaler? Fanns inte någon budget för bränningen avsatt, vilket underlättade men kanske också fördyrade. Med tanke på det torra och blåsiga vädret, och mängden bränder runtom i landet i övrigt under denna period så vågade vi dock inte vara för snåla med personal och nattvakter. Ändå blev efterbevakningen förhållandevis kort med tanke på vädret.